

De l'Entitat al País

Joan Serra, Quim Serra i Cesc Franquesa

Les expressions de la cultura ens condueix a dues reflexions:

- La primera és entendre l'expressió com a qualsevol manifestació que utilitzi un llenguatge determinat, sigui quin sigui aquest; utilitzant el seu codi, el seu vocabulari, la seva sintaxi, per convertir una idea o un concepte en un acte de comunicació.
- La segona, és que en el conjunt d'expressions d'una mateixa cultura, en les seves variants, en els seus continguts, en les seves formes, en aquesta amalgama de manifestacions es reflecteix l'essència, la identitat de la societat que les produeix.

Entenem, també, que la cultura no és, es fa; la fem persones amb caràcters i vides diferents i, sobretot, amb informacions i formacions diferents, però la cultura és la representació vital de l'home en la mesura que tots intervenim, amb més tècnica, amb més intel·lecte o amb més espontaneïtat, tots fem cultura. D'aquesta manera, el conjunt de les diferents *expressions de la cultura* esdevindrien un veritable referent de país –de poble o de ciutat, tant li fa–.

En el nostre cas –el de l'Esbart Sant Cugat– el llenguatge en joc, l'eina de treball i alhora l'objectiu final –per sobre, fins i tot, de l'entitat en si mateixa– és el de la dansa catalana. Aquesta és la nostra veritat, i amb ella volem manifestar-nos, avui, **per anar des de les arrels fins al demà. Entenem que el veritable llenguatge de la dansa catalana no radica en ballar una dansa popular i tradicional tal i com es deuria ballar en el seu lloc i en el seu moment d'origen, aquesta seria una tasca de museu** –i, val a dir-ho, força interessant com a tal–, **sinó en utilitzar-lo com una eina real de comunicació actual, a partir de la seva essència, del vocabulari i la sintaxi que abans esmentàvem**. En paraules d'en Jané Manila *"tot acte d'autèntica comunicació humana avui, és el folklore del demà"*. En aquesta línia se situarien propostes, com la realitzada en la darrera Festa Major, un taller de danses al carrer en el qual es ballaven diferents gèneres de dansa catalana –ball pla, jota, bolangeres...– amb la veritable voluntat de fer partícips, única i exclusivament a tots aquells que ho desitgin, d'aquest llenguatge que, entenem radicalment nostre.

L'escola és la institució creada per transmetre la informació dels coneixements de la nostra societat a les futures generacions per tal que el nen/a pugui fer amb aquesta informació el que cregui millor. És per tant, l'emplaçament on, lògicament, se situa l'aprenentatge dels diferents llenguatges. Entenent, però, que aquest aprenentatge es pot tractar de maneres molt diferents en funció dels criteris i dels referents de cadascú, de cada moment, i de cada situació.

En les diferents propostes que, des de l'Esbart Sant Cugat, intentem articular per donar aquest nostre matís als continguts de la dansa popular i tradicional catalana, intervenim en àmbits tant diversos com **el lleure, la formació, la investigació o l'espectacle**.

En l'àmbit del lleure, és evident que el caràcter associatiu ja n'és una característica clara, però més enllà d'aquest tret propi de la gran majoria d'entitats i associacions de tipus cultural, les activitats que es programen de manera estable: escola de dansa, bastoners, cursos i tallers diversos, etc., tenen un caire bàsicament lúdic, tot i la vessant formativa que li és pròpia.

No seria així en d'altres propostes que duem a terme, com el que anomenem Bloc Opatiu, una programació addicional a la que fan els nens i nenes que vénen a ballar a la nostra escola, en la que es treballen altres tècniques corporals –com pot ser el clàssic o el contemporani– coneixements bàsics d'anatomia del moviment i improvisació en dansa catalana. Aquesta és una línia de treball que va més enllà del caràcter purament lúdic i que pretén, per una banda, donar

una formació més completa, capaç de dotar als alumnes que hi participen d'una major capacitat d'utilització de la dansa catalana, no només per interpretar les danses que se'ls hi pugui proposar, sinó també per desenvolupar les seves pròpies produccions. Per una altra banda es tracta d'un intent de millorar el propi llenguatge que ens ocupa. Estaríem parlant d'una oferta que se situa molt més en el camp de la formació i de la investigació.

La vessant que, sens dubte, té una major difusió és el treball constant per oferir nous productes de dansa catalana en un format d'espectacle, en les quals –i parlant de llenguatges– coreografia, música, escenografia i vestuari, pretenen sempre obrir noves finestres a partir d'uns referents populars per esdevenir propostes de catalanitat d'avui. Per a aquest treball, es barregen constantment conceptes ja esmentats, com tradició i llenguatge, amb altres, com tècnica i evolució.

En la voluntat d'intervenir en tots aquests àmbits, tenim la necessitat de lligar la nostra entitat a la resta d'entitats de la ciutat. Un exemple clar és el programa de dansa realitzat a les diferents escoles bressol municipals de Sant Cugat, a partir del qual s'estructura una programació lligada al desenvolupament dels nens i nenes, partint de referents de dansa popular, però tractats sempre amb el màxim d'obertura i amb permeabilitat a altres referents de dansa i de música – actualment, aquest programa es troba en la fase final de recollida de dades per elaborar-ne un resum escrit–. Així com la necessitat de lligar Sant Cugat amb l'exterior, i en aquest sentit es trobaria el treball que es realitza amb les Aules de Música i Dansa del Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana de la Generalitat de Catalunya, la gestió de la qual es porta des de la Fundació Eugeni Canas, fundació vinculada amb l'Esbart Sant Cugat, amb l'esperit de donar un caràcter oficial a una formació en dansa o música catalana que representaria, des del nostre entendre, un reconeixement real a un àmbit de la nostra cultura que ha estat, durant massa temps, en l'oblit. Aquestes Aules són ja una realitat, desenvolupant la seva programació a l'Escola Integrada Oriol Martorell de Barcelona i amb un èxit de participació que en fa preveure un fort increment de cara als propers anys.

Aquesta seria la nostra manera de **concretar el llenguatge que ens pertoca**, el de la dansa catalana, **amb l'afany de continuar experimentant per trobar nous camins, noves vies d'expressió de la cultura, sempre amb un matís nostre**, per intervenir, en la nostra mesura, a **donar caràcter al lloc on vivim**.

Joan Serra, Quim Serra i Cesc Franquesa són de l'Esbart Sant Cugat.